

Департамент науки Житомирської обласної державної адміністрації
Комунальний заклад «Житомирський обласний інститут післядипломної
педагогічної освіти» Житомирської обласної ради

Кафедра психології

**ПСИХОЛОГО-ПЕДАГОГІЧНІ ПРОБЛЕМИ РОЗВИТКУ ПРОФЕСІЙНИХ
КОМПЕТЕНТНОСТЕЙ ПЕДАГОГІЧНОГО ПРАЦІВНИКА ЗАКЛАДУ
ОСВІТИ**

(збірка науково-методичних праць)

Житомир - 2021

Затверджено на засіданні кафедри психології комунального закладу «Житомирський обласний інститут післядипломної педагогічної освіти» Житомирської обласної ради (протокол №10 від 26.11.2021)

Рецензенти:

Завязун Тетяна Володимирівна – кандидат психологічних наук, старший викладач кафедри психології комунального закладу «Житомирський обласний інститут післядипломної педагогічної освіти» Житомирської обласної ради.

Становських Зінаїда Ліландівна – кандидат психологічних наук, доцент кафедри загальної і медичної психології Національного медичного університету імені О.О. Богомольця.

Психолого-педагогічні проблеми розвитку професійних компетентностей педагогічного працівника закладу освіти: збірка науково-методичних праць / за заг. ред. І.І Бойко, Л.А. Кльоц. – Житомир: Комунальний заклад «Житомирський обласний інститут післядипломної педагогічної освіти» Житомирської обласної ради, кафедра психології, 2021. – 77 с.

У збірці науково-методичних праць представлено теоретико-методичні основи розвитку професійних компетентностей педагогічного працівника закладу освіти; розкрито шляхи формування професійних компетентностей педагогічного працівника в умовах дистанційного навчання; технологізація дистанційного навчання в психологічній та педагогічній практиці; досвід дистанційної роботи з соціально-психологічної підтримки різних вікових груп в умовах карантину.

Збірка науково-методичних праць адресується науковцям, педагогам-практикам, психологам у галузі освіти; для слухачів курсів підвищення кваліфікації під час вивчення навчальних дисциплін.

Відповідальність за достовірність фактів, посилань, наведених у матеріалах, несуть їх автори.

3. Клищевская О.Н. Исследование специфики художественного образа как психологического феномена / Психология. Историко-критические обзоры и современные исследования, 2016.- Том 5, № 5А. – С.34-47
4. Мигунов А.С. Художественный образ. Эстетический анализ (материалы к спецкурсу) / А.С. Мигунов. – М. : Изд-во МГУ, 1980. - 97 с.
5. Разногорская, «Соответствие визуальных художественных образов личностной направленности живописцев»: Дис. ... канд. психол. Наук. - Казань, 2003. -285 с.
6. Синенький Д.В. «Психологічні особливості сприймання художніх образів»/ Д. В. Синенький // Наук і освіта. - 2010. - Спец. вип.: проект «Когніт. процеси та творчість». - С. 96-100.

Тарасенко О.В.

(Національний медичний університет
імені О.О. Богомольця)

Тертична Н.А.

к. психол. н., доцент кафедри загальної і
медичної психології Національного
медичного університету імені О.О. Богомольця

tertichna0405@gmail.com

ПРОЦЕСИ ЗАПАМ'ЯТОВУВАННЯ ІНФОРМАЦІЇ: МЕХАНІЗМИ, ОСОБЛИВОСТІ, ПІДХОДИ

«Хто володіє інформацією, той володіє світом» - теза Вінстона Черчилля, яка як ніколи актуальна для нас - людей двадцять першого століття. Сучасний світ повний різноманітної інформації, яка доступна будь-кому у будь-який час. Саме тому, найуспішнішим з нас стає той, хто може швидко засвоювати та застосовувати великі об'єми важливої інформації, яку потім зможе швидко та ефективно використати у життєвих ситуаціях [1].

Метою нашого дослідження було аналіз чинників успішного запам'ятовування навчального матеріалу, прослідкувати індивідуальні

особливості запам'ятовування та встановити механізми покращення продуктивності запам'ятовування у навчальному процесі.

Пам'ять - психічний процес, який полягає в закріпленні, збереженні, наступному відтворенні та забуванні минулого досвіду, дає можливість його повторного застосування в життєдіяльності людини. У психології пам'яттю позначають комплекс пізнавальних здібностей і вищих психічних функцій по накопиченню, збереженню та відтворенню знань і навичок [2].

Важливим є той факт, що наш мозок використовує різні схеми для зберігання і відтворення спогадів. Наукові дослідження показують, що процес запам'ятовування складається з певних послідовних етапів. Одним з важливих є механізм консолідації – перехід з короткотривалої пам'яті в довготривалу та навпаки. Саме завдяки цьому процесу ми можемо зберігати спогад впродовж довгого часу та позбуватися непотрібних згадок. Для довготривалого запам'ятовування потрібно, щоб відбулася реактивація гамма-смуги, характерної для збереженої інформації, одночасно з «брижами» (надзвичайно швидкими коливаннями активності) в гіпокампі. Дослідження свідчать про те, що потрібна більш тривала (і, отже, більш глибока) обробка інформації, а не просто швидкий поверхневий погляд [3; 4].

Пам'ять має феноменальну здатність до розвитку, як і має свої власні чинники, які на цей розвиток впливають. Основними виявились такі: необхідність інформації, особливості ознайомлення з нею, емоції, які людина відчуває в момент запам'ятовування, та важливість власне самої інформації. Цікаво, за результатами нашого дослідження, що для різних вікових періодів актуальні різні показники, наприклад: для осіб підліткового віку найбільш важливим є емоційний стан під час запам'ятовування (28%), в той час як для юнацького віку актуальнішим є необхідність інформації на момент вивчення (28%) та особливості пред'явлення інформації (21%). Спільним для обох вікових періодів є те, що чим більш емоційно забарвленою буде інформація, тим краще вона буде запам'ятовуватися.

Важливим у засвоєнні навчальної інформації є також і процес забування інформації. Такий процес пов'язаний з тим, що усі спогади перезаписуються заново з кожним наступним відтворенням. Якщо ж такого відтворення не відбувається, матеріал поступово «стирається» задля звільнення місця для нового. Тому важливо знати механізм утримання інформації на тривалий час. Щоб затримати у пам'яті увесь обсяг матеріалу, потрібно повторювати його: вперше – через 20 хвилин після вивчення. Вдруге – через день. Далі – через два дні та, потім, через два тижні. Таким чином людина пам'ятатиме 90% вивченої інформації.

За результатами нашого дослідження цікавим є той факт, що у студентів поряд з високим рівнем обсягів запам'ятовування (46,6%), готовність до відтворення цієї інформації складає лише 20%. Такі результати, на нашу думку, засвідчують те, що на сьогоднішні навчання часто зорієнтоване лише на запам'ятовування та подальше репродуктивне відтворення інформації, що демотивує студентів та провокує механічне запам'ятовування без розуміння матеріалу, що, в свою чергу, унеможлиблює продуктивне відтворення навчальної інформації. Ще одним доказом того, що юнаки часто орієнтовані на механічне запам'ятовування слугує той факт, за результатами нашого дослідження, що для них характерним є домінування конкретності над абстрактністю у запам'ятовуванні, а також тенденція до домінування стандартності над оригінальністю.

Отже, продуктивність процесів запам'ятовування навчального матеріалу обумовлюється синтезом, з одного боку, можливостей, здібностей, активності особистості та значущих якостей, а з іншого – мотивами навчальної діяльності, що визначаються особливостями її змісту, засобів, умов організації. Найбільш ефективною є внутрішня мотивація, що пов'язана з власними потребами самовдосконалення та розвитку особистості, розширення пізнавального досвіду та формування особистісних якостей майбутнього фахівця [5].

Список використаних джерел та літератури

1. Бред Сталберг, Стів Магнесс. На піку. Як підтримувати максимальну ефективність без вигорання / автори Бред Сталберг, Стів Магнесс - К.: Манн, Иванов и Фербер, 2018. - 272 с.
2. Психологія : навч. посібник / [О.В. Винославська, О.А.Бреусенко-Кузнєцов, В.Л.Зливков та ін.]; за наук. ред. О.В.Винославської. – [2-ге вид., перероб. та доп.]- К. : ІНКОС, 2009. – 390 с.
3. Zhang, H., Fell J., & Axmacher N.(2018). Electrophysiological mechanisms of human memory consolidation.Nature Communications. 9(1), 4103.
4. Sheldon, S., Farb N., Palombo D. J., & Levine B.(2016). Intrinsic medial temporal lobe connectivity relates to individual differences in episodic autobiographical remembering.
5. Джим Лоулесс туди, где страшно: именно там ты обретишь силу: [перевод с английского] / Джим Лоулесс. – Москва : Эссмо, 2020 – 304 с.

Тюрікова В.В.
практичний психолог II категорії
(Новоград-Волинський
політехнічний
фаховий коледж)
turikovavalentina603@gmail.com

ДОСВІД НАДАННЯ СОЦІЛЬНО-ПСИХОЛОГІЧНОЇ ПІДТРИМКИ УЧАСНИКІВ ОСВІТНЬОГО ПРОЦЕСУ У НОВОГРАД-ВОЛИНСЬКОМУ ПОЛІТЕХНІЧНОМУ ФАХОВОМУ КОЛЕДЖІ

У зв'язку з запровадженням карантинних обмежень в Україні заклади освіти вимушені перейти на дистанційне навчання, що обумовило необхідність опанування спеціалістами психологічної служби дистанційними формами роботи з усіма учасниками освітнього процесу. Такий перехід спричинив виникнення значної кількості труднощів не тільки технічного, організаційного, але і психологічного характеру в учасників освітнього процесу. Тому важливою є психологічна допомога та підтримка, спрямована на адаптацію до нових умов навчання, зниження психологічної напруги та формування мотивації до роботи в нових умовах.

Робота психологічної служби Новоград-Волинського політехнічного фахового коледжу з надання соціально-психологічної підтримки учасникам освітнього процесу здійснюється за допомогою використання різних засобів